

نتیجه نهایی انتخابات عراق امروز اعلام می شود، آنچه تا لحظه انتشار این خبر منتشر شده حکایت از آن دارد که ائتلاف سودانی بیشترین رأی را آورده؛ اما او نتوانسته بالای ۵۰ کرسی را تصاحب کند و این نتیجه، راه او را برای نخست‌وزیری دشوار می‌کند.

علیرضا مجیدی، کارشناس مسائل عراق، معتقد است سودانی شانس زیادی برای نخست‌وزیر شدن ندارد مگر آنکه با مداخله خارجی بتواند دوباره بر صندلی نخست‌وزیری بنشیند. در ادامه مشروح گفت‌وگو با این کارشناس مسائل عراق در مورد انتخابات این کشور را از نظر می‌گذرانید.

تحلیل شما از نتایج انتخابات عراق چیست؟ کرسی‌هایی که بین جریان‌ات مختلف تقسیم‌شد چگونه قابل بررسی‌اند؟

در عراق تقسیم‌بندی‌های حوزه‌های انتخابی بر پایه استان است. به طور طبیعی از استان شیعه‌نشین نامزدی وارد پارلمان می‌شود که شیعه است. پس با توجه به اینکه لیست‌های انتخاباتی طایفه پاپیه‌مندان از ۱۰ استان شیعه‌نشین، در ۸ استان بیش از ۹۵ درصد شیعه هستند. استان بابل ۸۰ درصد شیعه و بغداد هم ۷۵ درصد شیعه دارد. طبیعی است که از این استان‌ها اکثریت نمایندگان رای‌یافته به پارلمان شیعه‌باشند. پس در بدترین حالت، حداقل ۱۷۴ کرسی پارلمان متعلق به شیعیان است. اگر فرض بگیریم مشارکت شیعیان ۵ درصد باشد و مشارکت اهل سنت و کردها ۹۰ درصد، باز ۱۷۴ کرسی پارلمان متعلق به شیعه است.

در این دوره لیست‌های شیعی ۱۸۷ کرسی کسب کردند. اگر دقیق شوم از این کرسی‌ها ۶ کرسی ائتلاف آقای سودانی از اهل سنت است، پس رقم واقعی ۱۸۱ کرسی است. تمام پیش‌بینی‌های منطقی هم بین ۱۸۰ تا ۱۸۵ کرسی بود. اتفاق مهم ناظر به این نیست که شیعیان برزند. اتفاق مهم این است که در داخل بیت شیعی چه اتفاقی افتاده است؟ جریان آقای «عدنان الزرفی» که اصلی‌ترین و رایج‌الت‌ترین جریان ضد مقاومت و ضد اسلام سیاسی و ایران بود کاملاً شکست خورد. این جریان الان چند نماینده در پارلمان داشت، ولی در انتخابات این دوره رهبر و چهره‌های شاخص آن رأی نیاوردند و این اتفاق ویژه اول بود. اتفاق ویژه دوم گروه‌هایی بودند که در ظاهر بر حمایت از مقاومت تأکید می‌کردند این گروه‌ها آرای بسیار بالایی آوردند؛ یعنی ائتلاف صادقون که در سال ۲۰۱۴ تنها یک نماینده از لیست اختصاصی‌اش به پارلمان راه یافت. صادقون در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۲۱ جزئی از ائتلاف فتح بود. ائتلاف فتح دور قبل ۱۷ کرسی گرفت؛ اما این دوره صادقون به‌صورت منفرد، موفق شد ۲۷ کرسی پارلمان را کسب‌کند. یا ائتلاف بدر که آن هم جزء ائتلاف فتح بود و مجموعاً ۱۷ کرسی آورده بود، این دور به‌تلهای ۱۸ کرسی کسب کرد که این عدد بزرگی است.

اتفاق بزرگ‌سوم در درون ائتلاف آقای سودانی رخ داد. ائتلاف سودانی، بسیار وسیع بود. جریان‌ات لیبرال که مصرحاً علیه مقاومت موضع‌گیری می‌کردند رأی نیاوردند. یا آقای اقصی (محبوبه) که نقش بسیار مهمی در تشویق سودانی به فاصله‌گیری از مقاومت داشت، رأی نیاورد. مجموع این اتفاقات نشان داد که جامعه‌رأی دهنده شیعه

رسانه‌های غربی برای اینکه دامن اسرائیل را از ترور دانشمندان پاک کنند کار سختی دارند؛ چراکه این ترورها صرفاً به دانشمندان ایرانی محدود نیست که برخی بخوانند با مرور سوابق نزاع بین ایران و رژیم صهیونیستی آن را بخشی دانشمندان به غرب با اقتدر دانستن توانایی‌های آن‌ها در اروپا و آمریکا معرفی می‌کنند. در چنین فضایی دانشمندان کشورهای منطقه دو راه بیشتر ندارند یا باید پیشنهاد خدمت به غرب را قبول کنند یا برای حفظ جان و حفظ استقلال علمی کشورشان بجنگند. در ماجرای ترور دانشمندان مصری و عراقی توسط اسرائیل زیر چتر حمایتی آمریکا موارد متعددی از افرادی وجود دارد که پس از پاسخ منفی به فعالیت علمی به نفع سیاست‌های غرب مغزهایشان دیگر در معیار‌های غربی مخزن علم نبوده و شایسته گلوله تلقی می‌شود.

■ مسمومیت تکراری دانشمندان مصری

از دهه ۱۹۵۰، مصر در پی برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز خود بود؛ اما این تلاش‌ها بارها با مرگ‌های مشکوک دانشمندانش همراه شد که دولتی جز اسرائیل نمی‌توانست پشت آن باشد. مصطفی مشرفه یکی از برجسته‌ترین فیزیک‌دانان نظری مصر و جهان عرب بود که به «ایشنیتن مصری» یا «ایشنیتن عرب» شهرت داشت. او اولین مصری بود که دکترای علوم در فیزیک نظری کسب کرد. او در توسعه نظریه کوآتوم و نسبیت خاص آلبرت اینشتین ایفای نقش کرده و با اینشتین مکاتبه و همکاری علمی داشت. مشرفه استاد ریاضیات کاربردی در دانشگاه قاهره بود و اولین رئیس دانشکده علوم آن دانشگاه شد. او در زمینه هوافضا و انرژی اتمی تحقیق می‌کرد و ایده‌هایی برای بمب هیدروژنی بر پایه هیدروژن ارانه داد؛ اما به دلایل اخلاقی اسلامی از انتشار کامل آن خودداری کرد. تحقیقاتش بعداً توسط دانشمندان روسی و آمریکایی برای ساخت بمب هیدروژنی استفاده شد. در ژانویه ۱۹۵۰ مشرفه در ۵۱سالگی در قاهره به‌طور ناگهانی درگذشت. علت اولیه «حمله قلبی» اعلام شد؛ اما فعالیت‌های او در پروژه‌های اتمی مصر باعث شد مسناریو ترور نیز در مورد مرگش بررسی شود. پس از این بررسی‌های گزارش‌های بعدی به «مسمومیت» هم به‌عنوان عامل مرگ اشتباه کردند. مشرفه تنها دانشمند مشرفه‌ای مصر که بر اثر مسمومیت ترور شد نبود. در ۶ سپتامبر ۲۰۱۹ او یک‌بر رمضان، رئیس سابق شبکه نظارت رادیولوژی مصر که به‌عنوان کارمند آژانس بین‌المللی انرژی اتمی روی اثرات

سودانی پیروز مطلق انتخابات عراق نشده است و اگر به سمت آمریکا برود نمی‌تواند دولت تشکیل دهد

نخست‌وزیر زیر تیغ

■ علیرضا مجیدی نتایج انتخابات عراق را تحلیل می‌کند؛ جامعه‌رأی دهندهٔ شیعه به مقاومت رأی داد

به مقاومت رأی داد و مقاومت پیروز انتخابات شد.

در انتخابات ائتلاف آقای سودانی بیشترین کرسی را کسب کرد ولی برای

نخست‌وزیر شدن به‌تلهای نمی‌تواند به این ائتلاف تکیه‌کند و به ائتلاف

بزرگ‌تری نیاز دارد. شما معتقدید آقای سودانی نباید نخست‌وزیر شود؟

بله اولین نکته این است که خودسودانی اجماع شیعی را شکاند. یعنی چه؟ بگذراید سلسل و کد کلی را بگویم. طبق تفسیر قانون اساسی که فرایند سیاسی در عراق را می‌سازد ابتدا باید رئیس پارلمان و بعد رئیس جمهور انتخاب‌شود. در جلسه انتخاب رئیس جمهور حداقل دوسوم اعضای پارلمان حاضر باشند. لذا یک اقلیت اگر یک‌سوم کرسی‌ها را در اختیار داشته باشد می‌تواند آیستراکسیون کند و مانع انتخاب رئیس جمهور شود. بعد از اینکه رئیس جمهور انتخاب‌شد، ایستگاه دوم بحث انتخاب نخست‌وزیر است. انتخاب نخست‌وزیر با بزرگ‌ترین فراکسیون است. طبق

نظر تفسیر سال ۲۰۱۰ که بلااستثنا تا امروز اجرا شده، بعد از انتخابات جریان‌ات سیاسی با هم وارد ریزینی و لای می‌شوند و در آن چهارچوب به توافق می‌رسند و بزرگ‌ترین فراکشیلی را تشکیل می‌دهند.

حالا با این نگاه ا ۸ ماه پیش در مجموعه چهارچوب هماهنگی شیعیان، بحث انتخابات پارلمانی آینده مطرح و روی ۳ اصل توافق شد. اصل اول این بود که هر کس خواست لیست خودش را بدهد تا ببینند در جامعه چقدر رأی دارد تا مطابق با آن هر جریانی متناسب با وزن واقعی خودش قدرت و رأی داشته باشد. جریانی که ۲ کرسی دارد با جریانی که ۳۰ کرسی دارد قطعاً هم وزن نیست. این توافق اصل اول بود.

اصل دوم این بود که همه طرف‌ها متفق القول به اجماع شیعی شوند یعنی هر کس لیست خودش را بدهد؛ اما بعد از انتخابات همه لیست‌ها دور یک میز بنشینند و دور همان میز نخست‌وزیر انتخاب‌شود. به بیان حقوقی بزرگ‌ترین فراکسیون باید ائتلاف اطار (به عربی: تحالف الاطار التنسيقی) باشد و همه به تصمیم جمعی اطار تمکین کنند. همه طرف‌ها از جمله آقای سودانی باید به این اصل پایبند می‌مانند. اصل سوم این بود که در استان‌هایی که شیعه اکثریت نیست، لیست مشترک بدهند. یعنی ۳ استان دیاله، صلاح‌الدین و نینوا. در این ۳ استان اطار به سمت لیست واحد مشترک برود تاری شیعه در آنجا تقسیم نشود.

این ۳ اصل وجود داشت؛ اما چه اتفاقی افتاد؟ آقای سودانی خودش به این جمع‌بندی رسید که در داخل اطار ممکن است اکثریت نباشد و از این جهت تصمیمش را برگرداند. چه کرد؟ اجماع شیعی را شکاند و خودش با سنی‌ها و کردها توافق کرد و ائتلاف بزرگ‌تری را به این امید تشکیل داد که اکثریت را به دست بیاورد. در همان چهارچوب ائتلافی که تشکیل داد، در نینوا و صلاح‌الدین لیست خودش را داد و مانع اجماع شیعی شد. گز نه‌هایش هم سنی بودند. من در ابتدای صحبتم گفتم ۱۸۷ کرسی به شیعیان رسید که ۶ کرسی اهل سنت متعلق به نمایندگان نینوا و صلاح‌الدین لیست آقای سودانی هستند. آقای سودانی هم اجماع شیعی و هم اصل سوم را شکاند.

عراق داشت. تازه این دیدارهای علنی بود. وزن سفیر آمریکا به این حد رسیده بود.

می‌خواهم برسیم به دولت ترامپ. ترامپ که آمد، یک اصل مهم گذاشت و یک‌بازه زمانی تعیین کرد. گفت یا با ما یا علیه ما. در تمام ادوار پس‌اصدام پایه سیاست در

عراق به این صورت تعریف شده که قریب به اتفاق جریانات عرصه سیاسی (به غیر

مقاومت) به‌نوعی بین ایران و آمریکا موازنه می‌کردند و یا هر دو رابطه داشتند. ترامپ

این معادله را به هم زد و گفت یا با ما یا علیه ما. در این بازه رفتار سودانی چگونه بود؟

۱- بافشار سودانی گروه‌های مقاومت تمام‌فعالیات‌های میدانی را متوقف کردند.

۲- حلقه فشار اقتصادی علیه گروه‌های مقاومت تشدید شد هم در نظام بانکی و هم در بحث نفت.

۳- دولت رسماً هر دو لایحه مربوط به حشدالشعبی (اصلاح ساختار و قانون خدمت و بازنشستگی) را پس گرفت و علت هم فشار آمریکا بود.

۴- در برابر ضرب‌الاجل وزیر خارجه آمریکا که باید نفت اقلیه به‌صورت رسمی

وارد بازارهای جهانی شود، بغداد تمکین کرد؛ اتفاقی که در هیچ‌یک از ادوار سابق

نیافته بود. بغداد صرفاً گفت باید با ار پیل مذاکره کند بر سر ساز و کار عرضه نفت

اقلیه در عرصه جهانی.

۵- یک اتفاق خیلی جالب در اواخر ماه مارس (اسفند و فروردین) افتاد. ترامپ

اعلام کرد عراق حق ندارد از ایران برق وارد کند. نزدیک به ۴۰ درصد برق عراق از

ایران تأمین می‌شود. ۲۰ درصد این برق، برق مستقیمی است که از خطوط انتقال

برق عرضه می‌کنیم. ترامپ گفت واردات برق کسل. در ابتدای فصل گرما که اوج

نیاز مصرف برق عراق است و واردات کنسل شد. بایدن ضرب‌الاجل داده بود تا

۲۰۲۸، ولی ترامپ گفت در جایب قطع شود. سودانی در برابر این هم تمکین کرد.

۶- «الیزابت تسورگوف» اسرائیلی – روسی که جاسوس موساد و در بغداد

بازداشت بود، با ضرب‌بالاجل یک هفته‌ای نماینده ویژه ترامپ در عراق، آزاد شد.

۷- هیئت‌عالی آمریکایی و عراقی بر سر پایان مأموریت ائتلاف‌فنیرو و هیات بین‌المللی

در عراق مدت‌ها مذاکره می‌کردند. سودانی ۲۰۲۲ با این وعده سر کار آمد که این

پروژه را نهایی کند. این هیئت عالی که رئیسش وزیر دفاع وقت آمریکا بود، توافق

کرده بودند که تا سپتامبر ۲۰۲۵ از عراق خارج شوند. این توافق در سایت وزارت

خارجه آمریکا هست ولی ترامپ که آمد احساس تعهد به این نکرد و دولت عراق

حتی به صورت ضمنی هم اشاره نکرد و این را پس گرفت و گفت توافق قبلی این

بوده که سپتامبر ۲۰۲۶ خارج بشوند آن هم مذاکره خواهیم کرد.

۸- نکته بعدی توافقات اخیر نفتی بود که در آستانه انتخابات در جنوب عراق

شکل گرفت. عراق در جنوب ویندو فلو نه‌تتها ایرانی‌ها بلکه و رقبای آمریکا را اخراج

می‌کند، حتی چینی‌ها را حذف می‌کند.

۹- سودانی برای دولت آینده توافق کرده بود ۶ منصب بلندپایه سهمیه آمریکا

باشد. اگر این آدم باز نخست‌وزیر شود، پروژه خلع سلاح کامل مقاومت را اکلید

می‌زند و بعد عراق را در مدار امنیتی آمریکا تثبیت می‌کند. از این طریق مقاومت را

در کل منطقه زمین‌گیر می‌کند. مقاومت آسیب ببیند، یکی از مهم‌ترین سیر‌های

دفاعی ایران از بین می‌رود.